

Asia: VN/5360/2026

Luonnokset valtioneuvoston asetuksiksi eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille vuosilta 2026-2028 maksamista korvauksista ja eräistä muovituotteista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston asetus eräistä muovituotteista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n sekä liitteiden 1 ja 3 muuttamisesta

1 §. Soveltamisala

Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy toteaa, että nikotiinipussien lisääminen tuottajan kustannusvastuun piiriin on kansallinen lisäys SUP direktiiviin (EU 2019/904) verrattuna, sillä nikotiinipussit eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan. Ehdotettu lisäys asetukseen ei sisällä keinoja direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi. Kyseessä on suomalainen pistevero nikotiinipusseille.

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy kannattaa siirtymäsäännöstä, jonka mukaan nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuuta alettaisiin soveltaa 1.1.2027. Siirtymäaika on perusteltu, jotta nikotiinipussien tuottajat ehtivät järjestäytyä tuottajayhteisöksi ennen kuin tuottajavastuuta aletaan soveltaa. Ehdotukseen lisätty määräaika 30.6.2026, johon mennessä nikotiinipussien tuottajayhteisön olisi haettava hyväksyntää tuottajarekisteriin, on tuottajayhteisön mielestä perusteltu.

Liite 1

Ei kommentoitavaa

Liite 3

Ei kommentoitavaa

Valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille vuosilta 2026–2028 maksamista korvauksista

1 §. Soveltamisala

Ei kommentoitavaa

2 §. Kiinteämääräinen asukaskohtainen vuosikustannus

Suomen SUP-Tuottajayhteisö pitää esitystä siirtyä kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen korvaukseen ymmärrettävänä ja perusteltuna. Kiinteämääräinen korvaus parantaa tuottajien korvaustason ennakoitavuutta ja helpottaa viranomaisten hallinnollista taakkaa. Toisaalta SUP-direktiivin 8 artiklan 4 kohdan säännös edellyttää, etteivät tuottajan korvaamat kustannukset saa ylittää kustannuksia, jotka ovat välttämättömiä tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien toimien toteuttamiseksi kustannustehokkaasti.

Kiinteämääräiseen korvaukseen siirtymisen välttämätön edellytys on kuntien velvoite ilmoittaa kustannuksista. Kunnilla tulee olla velvollisuus ilmoittaa viranomaiselle jätehuolto- ja siivoustoimien kustannukset edelliseltä vuodelta. Vain näin kunta olisi oikeutettu tuottajien maksamiin korvauksiin toimitettuaan selvityksen viranomaiselle määräaikaan mennessä.

Asetuksessa esitetään, että vuonna 2026 jätelain 48 b §:n 1 momentissa tarkoitettu kiinteämääräinen asukaskohtainen vuosikustannus on 4,67 euroa asukasta kohden, josta: 1) roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn kustannukset (keräyskustannukset) ovat 2,69 euroa asukasta kohden; 2) roskaantumisen siivoamisen ja siivottujen roskien kuljetuksen ja käsittelyn kustannukset (siivouskustannukset) ovat 1,88 euroa asukasta kohden. Tuottajayhteisö kannattaa esitystä.

Asetuksessa esitetään lisäksi, että kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluviin suodattimellisiin tupakkatuotteisiin ja tupakan suodattimiin ja niistä syntyviin jätteisiin liittyvän tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset ovat 0,1 euroa asukasta kohden. Lisäksi esitetään, että vuosina 2027 ja 2028 nikotiinipusseihin ja niistä syntyviin jätteisiin liittyvän tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset ovat 0,1 euroa asukasta kohden. Tuottajayhteisö vastustaa esitystä.

Tuottajayhteisö ei kannata esitystä siitä, että tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset tupakkatuotteiden ja nikotiinipussien osalta ovat kiinteämääräisiä. Tuottajayhteisön mielestä tiedotus- ja neuvontatoimien kustannustehokkuuden varmistamiseksi tuottajilla tulisi olla oikeus tietää tiedotuksen ja neuvonnan sisältö ja keinot. Olennaista on lisäksi se, että tuottajilla on oikeus tietää, mitä kaikkea ja miten on tiedotettu. On kyettävä varmistamaan, mitä SUP-direktiivin 8 artiklan 4 kohdan säännös edellyttää: tuottajan korvaamat kustannukset eivät saa ylittää kustannuksia, jotka ovat välttämättömiä tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien toimien toteuttamiseksi kustannustehokkaasti.

Esityksessä ehdotettavat suodattimellisiin tupakkatuotteisiin, tupakansuodattimiin ja nikotiinipusseihin liittyvän tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset nostaisivat tuottajien maksettavia tulevia korvauksia aiemmasta moninkertaisesti. Laskelmat on tehty näiltä osin virheellisesti.

Ministeriön laskelmat perustuvat kuntien antamien tietojen keskiarvoon. Tämä peruste ei ole tässä yhteydessä matemaattisesti kestävä. Perusteena olisi pitänyt käyttää myös ilmoittavien kuntien painoarvoa. Ensinnäkin kuntien ilmoittamat tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset olivat varsin pieniä vaihdellen joistakin kymmenistä euroista noin 2 600 euroon kuntaa kohden. Toiseksi vain pieni osa kunnista haki korvauksia tiedotuksesta ja neuvonnasta vuosilta 2023 ja 2024 (7 kuntaa vuodelta 2023 ja 21 kuntaa vuodelta 2024).

Keskiarvon käyttö annetuilla tiedoilla on matemaattisesti virheellistä ja johtaa kohtuuttomuuksiin. Tämä tarkoittaisi käytännössä esimerkiksi sitä, että tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset

tupakkatuottajille ja nikotiinipussivalmistajille -maahantuottajille olisivat vuonna 2027 noin 1 120 000 €. Tämä ei voi olla kohtuullista.

Vuonna 2024 korvauksia hakeneiden kuntien asukasmäärä yhteensä oli 4 990732 ja tiedotukseen kunnat ilmoittivat käyttäneensä yhteensä 17 824,05 euroa. Tiedotus- ja neuvontakulut olivat siis 0,036 senttiä/asukas vuonna 2024. Ehdotettu 10 senttiä/asukas on siis moninkertainen todellisuuteen verrattuna. Tällöinen rahastus ei ole direktiivin mukaista. SUP-direktiivin 8 artiklan 4 kohdan säännös edellyttää, etteivät tuottajan korvaamat kustannukset saa ylittää kustannuksia, jotka ovat välttämättömiä tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien toimien toteuttamiseksi kustannustehokkaasti.

Tiedotus- ja neuvontakulujen tulee perustua todellisiin kustannuksiin, joista kuntien tulee liittää hakemukseen tositteet.

3 §. Keräyskustannusten jakaminen tuoteryhmittäin

Perustuu koostumustutkimuksen tuloksiin. Tuottajayhteisöt ovat sen hyväksyneet. Ei lisättävää.

4 §. Siivouskustannusten jakaminen tuoteryhmittäin

Perustuu koostumustutkimuksen tuloksiin. Tuottajayhteisöt ovat sen hyväksyneet. Ei lisättävää.

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy kannattaa sitä, että asetuksen eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien kunnille vuosilta 2026–2028 maksamista korvauksista olisi tultava voimaan mahdollisimman pian, jotta tuottajat saisivat tiedon korvausten määräytymisperusteista. Asetus on auttamattomasti myöhässä.

Markkinoille saattamista koskevien kieltojen soveltamisalaan kuuluvien kertakäyttöisten muovituotteiden siirtymäsäännös on perusteltu.

Asetusten perustelumuistio

Tähän voitte jättää mahdolliset kommenttinne muistioon

Asetusmuutokset on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä. SUP-direktiivi edellyttää, että tuottajien kattamat kustannukset vahvistetaan asianomaisten toimijoiden kesken avoimella tavalla. Näin ei ole kaikilta osin toimittu.

Muut kommentit

Tähän voitte jättää mahdolliset muut kommenttinne

-

Tsupari Pekka
Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy